

PRIPOROČILA ZA OBRAVNAVO ZDRAVSTVENIH DELAVCEV S SUMOM NA OKUŽBO ALI PO IZPOSTAVITVI OKUŽBI S SARS-CoV-2

Zdravstveni delavci so zaradi narave dela izpostavljeni okužbi z novim koronavirusom. Okužbo lahko prenesejo na bolnike, sodelavce in v domače okolje.

Ukrepi za zdravstvene delavce, opisani v priporočilih, so usmerjeni v zmanjšanje možnosti prenosa okužbe z novim koronavirusom. Poudariti je potrebno, da tveganje za prenos z naštetimi ukrepi zmanjšujemo, ne moremo ga povsem izničiti. Poleg ukrepov, ki so naštet v dokumentu, naj zdravstveni delavci in Službe za preprečevanje in obvladovanje bolnišničnih okužb (SPOBO), upoštevajo specifičnost zdravstvenih okolij in ukrepe smiselno prilagodijo.

Kontaktom in obolelim v zdravstvu glede odsotnosti z dela svetuje SPOBO zdravstvene ustanove, ki pri presoji upošteva raven izpostavljenosti, delovno mesto zdravstvenega delavca (npr. delo z bolniki z okvarjeno imunostjo) in vzdržnost delovnih procesov zdravstvene ustanove ob naraščajočem pomanjkanju zdravstvenega osebja. Poleg ukrepov, ki so naštet v dokumentu, naj zdravstveni delavci in SPOBO upoštevajo specifičnost zdravstvenih okolij in ukrepe smiselno prilagodijo.

V primeru kakršnihkoli znakov akutne okužbe dihal ali drugih znakov in suma na okužbo oziroma glede na epidemiološko situacijo v družini, se mora zaposleni takoj izolirati in o tem obvestiti odgovorno osebo v ustanovi. Bolezen COVID-19 lahko poteka tudi z blagimi znaki (zamašen nos, prebavne težave, nenadne izgube vonja, okusa glavobol, bolečine v žrelu, občutek težkih nog, utrujenost, motnje okusa), ali z bolj izrazitimi znaki kot so vročina, kašelj in težko dihanje.

Glede na **Odredbo o začasnih ukrepih na področju organizacije zdravstvene dejavnosti zaradi obvladovanja nalezljive bolezni COVID-19 (Ur.l.RS št. 164/20, 168/20, 171/20)** izvajalci zdravstvene dejavnosti in socialni zavodi zagotavljajo redno testiranje oseb, ki delajo pri njih, na prisotnost virusa SARS-CoV-2. Testiranje je obvezno, če se pri izvajalcu pojavi okužba z virusom SARS-CoV-2, in sicer najmanj enkrat tedensko, od pojava okužbe z virusom SARS-CoV-2 in še najmanj 14 dni po zadnji ugotovljeni okužbi z virusom SARS-CoV-2 v tej organizacijski enoti. Testiranje oseb, ki so okužbo s SARS-CoV-2 prebolele v zadnjih treh mesecih, ni obvezno.

A. PRIPOROČILA ZA OBRAVNAVO IN TESTIRANJE ZDRAVSTVENIH DELAVCEV NA OKUŽBO S SARS-CoV-2

1. TESTIRANJE ZDRAVSTVENIH DELAVCEV Z AKUTNO OKUŽBO DIHAL (SIMPTOMATSKI)

1.1 Zdravstveni delavec Z AKUTNO OKUŽBO DIHAL z ali brez vročine, ne glede na to ali potrebuje hospitalizacijo ali ne, **se testira** zaradi preprečevanja širjenja okužbe v ustanovi.

1.2 Pozitivni zaposleni z znaki akutne okužbe dihal mora biti umaknjen iz delovnega procesa za čas bolezni. Na delovno mesto se lahko vrne, ko je preteklo **10 dni od začetka bolezni in 48 ur od normalizacije telesne temperature in začetka umirjanja simptomov in znakov bolezni**. Ponovno PCR testiranje ni potrebno.

1.2 Negativni zaposleni (izhodiščni test) z znaki akutne okužbe dihal in/ali vročino, ostane v bolniškem staležu (doma) do ozdravitve. Ko je brez simptomov, se lahko vrne v delovni proces.

2. TESTIRANJE ZDRAVSTVENIH DELAVCEV BREZ KLINIČNIH ZNAKOV (ASIMPTOMATSKI)

2.1 Če je test pri zaposlenem **pozitiven**, se zaposleni umakne iz delovnega procesa za obdobje **10 dni od prvega pozitivnega testa** (PCR brisa nosnožrelnega prostora).

2.2 Če se v 10 dneh **ne pojavijo** znaki/simptomi okužbe s SARS-CoV-2, se zaposleni lahko vrne na delovno mesto 10 dni po pozitivnem PCR testiranju. Ponovno PCR testiranje ni potrebno.

2.3 Če se v obdobju 10 dni **pojavi** znaki/simptomi okužbe, se ukrepa kot pri zaposlenih z akutno okužbo dihal (točka 1.2.).

3. ZDRAVSTVENI DELAVCI Z IMUNSKO MOTNJO, HUDO BOLEZNIJO ALI KRITIČNO BOLNI

Obravnavajo zdravstvenih delavcev s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2 s hudo boleznijo, kritično bolnih, ki so se zdravili v enoti za intenzivno zdravljenje in zdravstvenih delavcev s potrjeno okužbo s SARS-CoV-2, ki imajo imunsko motnjo*, se lahko razlikuje od zgornjih priporočil, o čemer presodi lečeči zdravnik.

V teh primerih upoštevajte navodila o trajanju izolacije bolnikov s COVID-19, ki jih je pripravil konzilij Klinike za infektivne bolezni in vročinska stanja UKCL in so objavljena na spletni strani Ministrstva za zdravje (<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/Koronavirus/Trajanje-izolacije-bolnikov-s-COVID-19-21.-10.-2020.pdf>). Čas trajanja izolacije je v teh primerih najmanj 20 dni od začetka bolezni oz. od prvega pozitivnega PCR testa; podrobnejša navodila so v zgoraj omenjenem dokumentu.

***Osebe z imunsko motnjo:**

- prejemniki presadkov (čvrstih organov, krvotvornih matičnih celic),
- osebe, ki se zdravijo z glukokortikoidi in drugimi imunosupresivnimi zdravili,
- osebe, ki prejemajo biološka zdravila,
- osebe z rakavimi boleznimi,
- HIV/AIDS bolniki,
- osebe z odpovedjo ledvic (na hemodializi) in jeter (Child 3),
- osebe brez vranice oziroma s funkcionalno asplenijo,
- osebe s primarnimi imunskimi motnjami.

4. ZDRAVSTVENI DELAVCI S COVID-19, KI SO OZDRAVELI IN IMAJO V OBDOBJU 3 MESECEV PO ZAČETKU BOLEZNI COVID-19 VZTRAJAJOČI ALI PONOVRNO POZITIVEN TEST PCR BRISA NOSNO-ŽRELNEGA PROSTORA

4.1 Asimptomatske osebe: v obdobju 3 mesecev po začetku bolezni covid-19 ni potrebno ponovno testiranje tudi ob pozitivni epidemiološki anamnezi.

4.2 Simptomatske osebe: če se pojavijo novi simptomi in znaki v obdobju 3 mesecev po začetku bolezni covid-19 in ne gre za drugo etiologijo, je potrebno razmisliti o ponovnem testiranju PCR brisa nosno-žrelnega prostora. V primeru pozitivnega izvida je treba razmisliti o ponovni izolaciji, posebno pri vrednostih Ct < 30* in ob pozitivni epidemiološki anamnezi.

B. PRIPOROČILA ZA ZDRAVSTVENE DELAVCE PO IZPOSTAVITVI OSEBI S POTRjeno OKUŽBO S SARS-CoV-2

Ukrepi se spreminjajo glede na spodaj navedene faze kadrovske razpoložljivosti, o kateri presodi SPOBO ali druga odgovorna oseba.

Faze razpoložljivosti zdravstvenih delavcev

Faza 1: Na voljo je dovolj zdravstvenih delavcev

Po tveganem stiku zdravstvenega delavca z bolnikom s COVID-19 se zdravstvenega delavca odstrani iz delovnih procesov, pri katerih bi se lahko bolezen prenesla na bolnike ali sodelavce, za obdobje **10 dni**. Obliko odsotnosti zdravstvenega delavca z njegovega običajnega delovišča dogovorita delodajalec (zdravstvena ustanova) in zdravstveni delavec.

- Če se po preteku **10. dneva** od tveganega stika niso pojavili znaki/simptomi okužbe s SARS-CoV-2, se zaposleni vrne na delovno mesto brez testiranja. Še 4 dni po vrnitvi na delovno mesto naj zaposleni na delu ves čas nosi običajno kirurško masko, se izogiba nenujnim stikom z drugimi ljudmi, skrbno upošteva higienska priporočila in spremlja svoje zdravstveno stanje.
- Pri vrnitvi v delovni proces so možne izjeme, te izjeme opredeli SPOBO zdravstvene ustanove (npr. podaljšanje odsotnosti zdravstvenim delavcem, ki skrbijo za najbolj rizične bolnike npr. močno imunsko okvarjene bolnike itd.)
- Če se v času odsotnosti z delovnega mesta in še 4 dni po vrnitvi na delovno mesto
- pojavijo znaki/simptomi okužbe s SARS-CoV-2, se ukrepa kot pri zaposlenih z akutno okužbo dihal (poglavje A, točka 1 - simptomatski).

Faza 2: Število razpoložljivih zdravstvenih delavcev je omejeno

Po tveganem stiku zdravstvenega delavca z bolnikom s COVID-19 se zdravstvenega delavca odstrani iz delovnih procesov, pri katerih bi se lahko bolezen prenesla na bolnike ali sodelavce, za obdobje **7 dni**. Obliko odsotnosti zdravstvenega delavca z njegovega običajnega delovišča dogovorita delodajalec (zdravstvena ustanova) in zdravstveni delavec.

Po preteku **7. dneva** od tveganega stika se zdravstvenega delavca na stroške zdravstvene ustanove testira na okužbo s SARS-CoV-2.

- Zdravstveni delavec, pri katerem je test na SARS-CoV-2 negativen, se vrne v delovni proces. Pri vrnitvi v delovni proces so možne izjeme, te izjeme opredeli SPOBO zdravstvene ustanove (npr.

podaljšanje odsotnosti zdravstvenim delavcem, ki skrbijo za najbolj rizične bolnike npr. močno imunsko okvarjene bolnike itd.)

- Zdravstvenega delavca, pri katerem je test na SARS-CoV-2 pozitiven, se obravnava po postopku za pozitivne zaposlene brez kliničnih znakov (poglavje A, točka 2 - asimptomatski)
- Če se v 7 dneh od tveganega stika pojavijo znaki/simptomi okužbe s SARS-CoV-2, se ukrepa kot pri zaposlenih z akutno okužbo dihal (poglavje A, točka 1 - simptomatski).

Faza 3: Število razpoložljivih zdravstvenih delavcev je zmanjšano, zmožnost zagotavljanja zdravstvene oskrbe je ogrožena

Po tveganem stiku zdravstvenega delavca z bolnikom s COVID-19 naj zdravstveni delavec nosi običajno kirurško masko na delu ves čas v obdobju 14 dni po tovrstnem stiku. Skrbno naj upošteva higienska priporočila in skrbno spremlja svoje zdravstveno stanje v obdobju 14 dni.

Če zdravstveni delavec znotraj 14 dni po tveganem stiku z bolnikom s COVID-19 zboli s prehladnimi znaki ali vročino, naj NEMUDOMA preneha z opravljanjem dela, ki je tvegano za prenos na bolnike in sodelavce, in obvesti svojega neposredno nadrejenega. Po telefonu se s SPOBO dogovori za odvzem kužnin zgornjih dihal na SARS-CoV-2 v skladu s protokolom zdravstvene ustanove.

IZJEME:

Če je bil zaposleni v **visoko tveganem stiku z osebo, pri kateri je potrjena okužba s SARS-CoV-2, do katerega je lahko prišlo že pred več dnevi**, zaradi ugotavljanja morebitne okužbe svetujemo takojšnje testiranje že na dan prepoznave izpostavljenosti (izhodiščni test). V primeru negativnega izvida je postopek enak kot opisano zgoraj v poglavju B; v primeru pozitivnega izvida je postopek enak kot v poglavju A.

V nekaterih okoljih se priporoča **širše testiranje, ki presega samo tesne kontakte**, kot del strategije za preprečevanje širjenja virusa SARS-CoV-2. To vključuje okolja s populacijo z visokim tveganjem, kjer lahko pride do hitrega in obsežnega prenosa virusa SARS-CoV-2. Razširjeno testiranje lahko vključuje testiranje vseh posameznikov na isti enoti ali oddelku, kjer je bila oseba z okužbo SARS-CoV-2 ali celo testiranje vseh oseb v objektu (npr. testiranje vseh zaposlenih in bolnikov v ustanovi).